

Lovforslagets Overgang til anden Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Tilvejebringelse af Tillægsjord til mindre Landbrug.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3265; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 2683).

Sagen sattes til Forhandling.

Jensen (Horsebæk): Det foreliggende Lovforslag efterkommer et Krav, der gennem flere Aar har været rejst dels fra Husmandsforeningerne og dels fra særlige Organisationer Landet over, idet disse Landbrug, hvis Antal er ca. 40 000, ikke er i Stand til at beslaglægge Arbejdskraften og ej heller til at give tilstrækkeligt Udbytte til, at en Familie kan eksistere derved; deres Indehavere er henvist til at søge Beskæftigelse uden for Hjemmet og Bedriften ved tilfældigt Arbejde, ved lettere Vognmandskørsel o. s. v. Forholdet fra tidligere, hvor der leveredes Arbejde for Pløjning, kendes saa godt som ikke, og det er heller ikke den bedste Form for Drivkraft i Husmandsbruget; det er afgørende nødvendigt, at disse Husmænd selv holder Heste til deres Trækkraft, idet det ikke har været muligt i tilstrækkeligt Omfang at faa Bedriften passet ved fremmed Trækkraft. Ved at Bilerne og den mekaniske Trækkraft har bredt sig, som Tilfældet er, er Husmændene slaaet ud i den Konkurrence, der er med Hensyn til lettere Kørsel som Mælkekørsel og andet, og det vil derfor være rigtigt at søge disse Landbrug bragt op til en Størrelse, der giver fuld Beskæftigelse for en Familie, tilmed da disse Brug allerede omfatter Boliger, Avlsbygninger, Besætninger og Inventar, hvilket betyder en væsentlig Fordel, fordi der altsaa ikke skal bindes en betydelig Kapital i Nybygninger, Nyanskaffelser o. s. v. Man behøver heller ikke at frygte for, at den nødvendige Dygtighed og Indsigt ikke skulde være til Stede, det er der ingen Grund til, det ved den, som har haft Lejlighed til gennem Aarene at bedømme disse som Regel meget veldrevne Husmandsbrug.

Der har i den senere Tid, saavel i konservative Blade som i Venstreblade, været fremsat stærke Protester mod Lovforslaget.

Jeg skal i saa Henseende henvise til en Artikel, der den 2. Februar fandtes i „Nationaltidende“, en haanende, uforskammet Artikel vendt mod Husmændene, hvilken jeg synes fortjener at paatales fra dette Sted. Jeg skal henvise til de Bemærkninger, som Venstreblade og konservative Blade har fremsat i Anledning af Lovforslagets Fremsættelse. De finder det urimeligt, at der fra større Landbrugsejendomme skal kunne eksproprieres Jord til dette Formaal. Vi maa gøre opmærksom paa, at skal der sikres dansk Landboudom Hjem og Virke, og skal vi derved i nogen Grad modvirke Arbejdsløsheden, maa vi andre rykke tættere sammen, og saa maa der fra Indehaverne af disse alt for smaa Landbrug gives Adgang til fuld Beskæftigelse derved, at deres Jordtilliggende forøges.

Der er i Lovforslaget ogsaa peget paa Sammenlægning af bestaaende Husmandsbrug, og det vil i nogle Tilfælde være muligt, særlig hvor der findes ældre Husmandsbrug, hvis Bygninger er saa daarlige, at de er tjenlige til Nedbrydning. Der kan ogsaa være Tilfælde, hvor et Husmandbrug ligger inde i Byen og Jordtilliggendet er beliggende en eller flere Kilometer borte; saadan Husmandsbrug vil der være Rimelighed i at søge sammenlagt, og det er ogsaa rimeligt, som der i Lovforslaget peges paa, at de, der paa en saadan Maade afstaar deres Husmandsbrug, skal have en Fortrinsstilling ved Oprettelse af nye Brug.

Jeg kan i denne Forbindelse ikke undlade at gøre opmærksom paa, at hvor Husmændene rykker ind paa Herregaardsjorden, stiger Velstanden i Kommunen; der kan nævnes mangfoldige Eksempler paa, at dette er Tilfældet, men jeg skal nøjes med at henvise til Selvangivelserne i forskellige Landkommuner, hvor der findes store Landbrug, der i mangfoldige Tilfælde, maaske i de fleste Tilfælde, viser Minus, hvor der burde være Fortjeneste. Man hører ogsaa fra de store Landbrugere evindelige Klager, snart over alt for høje Skatter, snart over svære Fagforeningstariffer, som efter deres Opfattelse ødelægger Landbruget og gør Dyknings af Jord urentabel. Her er, synes jeg, en Lejlighed, hvor de paagældende kan komme af med en Del af den Jord, der volder dem saa usigelige Kvaler.

Ser man rent skattemæssigt paa Sagen, er der i mange Husmandshjem, selv om Kaarene er trange, alligevel en Indtjeningsmulighed, der giver sig Udtryk ogsaa paa deres Selvangivelse, modsat det større Landbrug.

Jeg nævnte i Begyndelsen af min Tale, at Kravet var gammelt fra Husmandsfor-